

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
TOPRAK ETİĞİ UYGULAMA ve ARAŞTIRMA MERKEZİ
YILLIK FAALİYET RAPORU
(01.01.2020 – 01.10.2020)

Bölüm 1. Tanıtım

Merkezin açık ve (varsa) kısa adı:	Toprak Etiği Uygulama ve Araştırma Merkezi
Merkez müdürünün adı ve soyadı:	Prof. Dr. Ufuk ÖZDAĞ
Merkezin kuruluş yılı ve Resmi Gazete no:	5 Kasım 2014 - Resmi Gazete Sayı: 29166
Merkezin faaliyet tanımı (en fazla 400 karakter):	<p>Rektörlüğümüz bünyesinde kurulan Toprak Etiği Uygulama ve Araştırma Merkezi, ekolojik, ekonomik ve toplumsal sürdürülebilirliğin kesişme noktasında, sanatları ve bilimleri aynı çatı altına alarak, doğayı koruma kültürünün yaygınlaştırılmasına katkı sağlamaktadır. Merkezimizin adına esin kaynağı olan “Toprak Etiği,” çevre etiklerinin içinde en geçerli olanıdır zira temellerini bilimden (ekoloji biliminden) almaktadır. Toprak etiği, toprağın, doğal alanların, kentsel alanların, denizel alanların, ekosistemlerin sağlığı için gerçekleştirilen bilimsel ve uygulamalı faaliyetler bütünüdür. Toprak etiği, doğayı sadece bilimsel olarak çalışmanın insanın doğaya tavrında değişiklik yaratmadığı gerçeğinden yola çıkarak bilimin değerler eğitimiyle ve etiklerle birleşmesi gerektiğini savunmaktadır. Bu anlayış doğanın, insan da dahil, tüm unsurlarıyla karalarıyla, sularıyla, flora ve faunasıyla- bir bütün olarak topluluk anlayışımızın içinde yer almasını öngörür. Bu anlayışa göre, yaşamın tüm unsurlarının iç içe geçtiği bu sistemde moral topluluğun sınırlarının içinde sadece insanın bulunması ciddi bir yanlışlıktır. Toprak etiği işte bu yanlışlığa işaret ederek etik sistemlerdeki eksikliği kapatmaya çalışır. Toprağa karşı girilen hareketlerin, eğer ekosistemin dengesini bozacak nitelikteyse, kınanmasını ister. Toprak etiği yasama organlarını harekete geçirir ve doğa haklarını da göz önünde bulunduran düzenlemelere gidilmesini sağlar. Toprak etiği eğitim sistemlerinde ekolojinin bütüncü bakışını ve ekolojik okur yazarlığı hedefleyen programların benimsenmesine yol açar. Bütün bu gerekçelerden yola çıkarak, Toprak Etiği Uygulama ve Araştırma Merkezi, ülkemizin sanayileşen ve gelişen ekonomisini desteklerken, gelişmiş ülkelerde izlendiği biçimiyle üzerinde yaşadığımız toprakları tahrip etmeden yaşayabilmenin yollarını araştırmakta, bilimsel çalışmaları üniversite dışına taşıyıp topluma uzanma konusunda lider rol üstlenmeyi hedeflemektedir. Toprak Etiği Uygulama ve Araştırma Merkezi’nin faaliyetleri, toplumun her kesimine “toprak etiği” düşüncesini taşımak, yörelerde toprak sağlığına ve bozulmuş alanların restorasyonuna katkıda bulunacak çalışmaları teşvik etmek, geleceğin toprak etiği liderlerini yetiştirmek ve Toprak Etiği Eğitim Projesi’ni (TEEP) uygulamaktır.</p>

<p>Merkezin Üniversitemize, bu yıl sağladığı, mevcut akademik birimlerden sağlanamayacak türdeki katkı ve hizmetleri:</p>	<p>Merkezimiz 2020 yılında, Covid-19 pandemisi nedeniyle, Merkezimizin eğitim arazisinde (Açık Hava Sınıfı) Toprak Etiği Eğitim Projesi (TEEP) faaliyetini başlatamamıştır. Ancak Merkezimiz, TEEP projesinde kullanılmak üzere, Açık Hava Sınıfı'nda, Ankara'nın yerel bitkilerinin restorasyonu çalışmalarına ağırlık vermiş, ülkemizde bir ilk olan "Açık Hava Sınıfı" projesi için 2019 yılında başlatılan restorasyon çalışmaları 2020 yılında da devam etmiştir. Bu çalışmalar 8 madde halinde özetlenebilir:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Merkezimiz Açık Hava Sınıfı'nın mevcut bitki taksonlarının listesi Haziran 2018'deki incelemelerde tespit edilmişti. İnceleme sonucunda alanda bulunduğu tespit edilen bitki taksonları 2018 yılı faaliyet raporunda listelenmişti. 2019 yılında, restorasyon çalışmaları öncesi, alana ekimi yapılacak (Ankara'nın yerli) ağaç ve çalıların listesi ve sayıları hazırlanmıştı (Hazırlayan: Doç. Dr. Ali Uğur Özcan). Bu çalışmaları takiben, Tarım ve Orman Bakanlığı, Orman Genel Müdürlüğü, Ankara Orman Bölge Müdürlüğüne bir ziyaret gerçekleştirilmiş, Merkezimiz Açık Hava Sınıfı'na dikilecek çok sayıda fidanın hibesi sağlanmış, Mart 2019'da restorasyon çalışmaları başlatılmıştı. 26 Kasım 2020 tarihinde, Ankara Orman Bölge Müdürlüğü, Orman Fidanlık Müdürlüğü, Behiçbey Orman Fidanlığı'na bir ziyaret gerçekleştirilmiş, görüşmeleri takiben, Merkezimizin eğitim alanında restorasyon için kullanacağımız çok sayıda ilave bitkinin verilmesi sağlanmıştır. BKZ. Ek 1. FOTOĞRAFLAR2. Hibe edilen ilave fidanların Toprak Etiği Açık Hava Sınıfı'na Behiçbey Fidanlığı'ndan nakli Üniversitemiz Araç İşletme Müdürlüğü tarafından sağlanmıştır. Hibe edilen ilave fidanların Merkezimiz Açık Hava Sınıfı'na dikimi gerçekleştirilmiştir (28-30 Kasım 2020). Hacettepe Üniversitesi öğrencilerinden oluşan gönüllü sulama ekibi, yaz ayları boyunca, 2019 yılından itibaren alana dikilen fidanları sulamışlardır. BKZ. Ek.2. FOTOĞRAFLAR3. 2020 yılı boyunca, uygun mevsimlerde, üniversitemiz gönüllü öğrencileri restorasyon çalışmalarına katılmıştır. Yıl boyunca gönüllü öğrencilerimiz, yeni fidanların durumunu/alanın var olan bitkilerini incelemiştir. BKZ. Ek.3. FOTOĞRAFLAR4. Temmuz 2020'de, Merkezimiz Açık Hava Sınıfı'na yürüme yolları döşenmiştir. Yürüme yollarının taşları, Yeşil Vadi'de bulunan göletlerden sökülen taşlar olup yol döşenmesinde "geri dönüşüm" esas alınmıştır. Yürüme yollarının döşenmesi Merkezimiz imkanları ile gerçekleştirilmiştir. BKZ. Ek.4. FOTOĞRAFLAR5. 2020 yılı içinde, inşaatı devam eden yurtlar binasından eğitim alanımıza (yaklaşık 500 metre uzaklıktan) su boruları döşenmesi planlanmıştır (su boruları Merkezimiz imkanları ile Mart 2021'de döşenmiş olup henüz su bağlantıları yapılmamıştır).6. 2020 yılında, gönüllü öğrencilerimizin Merkezimiz Açık Hava Sınıfı'na fidan dikimleri devam etmiştir. Açık Hava Sınıfı'nda, 21 Mart 2019 tarihinde kutlanan Dünya Ormanlık Günü, 2020 yılında pandemi nedeniyle kutlanamamıştır, ancak küçük grupların katılımıyla çok sayıda fidan dikimi gerçekleştirilmiştir. BKZ. Ek. 5. FOTOĞRAFLAR
---	---

	<p>7. Merkezimiz "Açık Hava Sınıfı"nda 2021-2022 Bahar döneminde başlatılacak Toprak Etiği Eğitim Projesi (TEEP) için Leopold Education Project (LEP) materyalinin uyarlanması çalışmaları devam etmektedir.</p> <p>8. Toprak Etiği Uygulama ve Araştırma Merkezinin, Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SDG) BM 2030 çerçevesinde bir değerlendirmesi 2019 yılında Rektörlüğümüze iletilmişti. Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SDG) BM 2030 için hazırlanan HÜ Toprak Etiği Uygulama Ve Araştırma Merkezi raporu için BKZ. Ek. 6. SDG ve Toprak Etiği</p> <p>Bozulan arazilerin yerel bitkilerle restorasyonu konusunda ülkemizde öncü konumuyla Merkezimiz, geleceğin doğa korumacı nesillerine ekolojik restorasyon konusunda temel bilgi ve beceriler kazandırmayı hedeflemektedir. Merkez faaliyetleri, araştırma ve eğitimle birlikte, özellikle topluma ulaşma konusunda etkin olmayı hedeflemektedir. Merkez faaliyetleri ülkemizin zengin biyoçeşitliliğine farkındalık, çevreye karşı sorumluluklar, kırsal ve kentsel alanlarda toprakların, su havzalarının, nehirlerin sağlığı, çevre eğitimi ve ekolojik okur yazarlık, yörelerde madencilik faaliyetleri ve çeşitli nedenlerle bozulmuş arazilerin, kurutulmuş ve tahrip edilmiş sulak alanların onarımı, tükenmeye yüz tutmuş yaban hayatının geri kazanımı, sürdürülebilir avcılık yönetimi ve benzer konularda farkındalık yaratmakta özellikle topluma ulaşmayı hedeflediği için bölümlerimizde yürütülen programlardan ve araştırmalardan farklılaşmaktadır.</p>
--	--

Bölüm 2. Faaliyet özeti (Merkezin adı ve adresi açıkça kullanılmış olmak şartı ile rapor dönemine girenler yazılmalıdır; basılı Dokümanlar eklenmelidir)

SCI, SSCI, AHCI ve EI kapsamındaki dergilerde yayınlanan makale sayısı	---
Diğer dizinler kapsamındaki dergilerde yayınlanan makale sayısı	<p>Toprak Etiği düşüncesine yeni bir açılım sağlayan, Prof. Dr. Ufuk ÖZDAĞ ve Prof. Dr. Cemal SAYDAM tarafından yazılan "The Traces of Gaia in the Gavilan: Reconsiderations for a Planetary Land Ethic in the Encounter of an Ecocritic and an Environmental Scientist" başlıklı makale, <i>Molesto: Edebiyat Araştırmaları Dergisi</i>'nde 2020 yılında yayımlanmıştır. Tam metin için bkz. https://dergipark.org.tr/en/pub/molesto/issue/52296/670249</p> <p>Bu makale, 2017 yılında aşağıda belirtilen konferansta sunulan ortak bildiriden hazırlanmıştır: <i>Building a Land Ethic: Teaching and Learning Across Boundaries</i> (Uluslararası Konferans, 22-24 Haziran, 2017), University of Wisconsin, Baraboo, Wisconsin, USA) https://www.aldoleopold.org/wp-content/uploads/2017/06/2017-Program-Small.pdf</p>
Kitap ya da kitap bölümü sayısı ve listesi	Ufuk Özdağ. 2020. "Coon Vadisi Projesi: Bir Tarımsal Başarı Hikayesi." <i>Bildiriler Kitabı. 2.Tarım ve Gıda Etiği Kongresi</i> . Ed. Cemal Taluğ ve diğerleri. Ankara, 2020, 361-371.

Ulusal/ Uluslararası Konferans/ Sempozyumlarda sunulan bildiri sayısı	Bulunmamaktadır.
Ulusal/ Uluslararası ölçekte tamamlanan/devam eden projeler	<p>Merkezimizin iki adet ulusal projesi daha önce tamamlanmıştır. (2015 ve 2016 yıllarında tamamlanan SBT-2015-5885 ve SBT-2016-9771 sayılı BAP projeleri). 2015 yılında tamamlanan <i>Anadolu Turnaları</i> projesinden hazırlanan <i>Anadolu Turnaları: Biyoloji, Kültür, Koruma</i> kitabı 2019 yılında yayımlanmıştır (Editörler: Ufuk ÖZDAĞ ve Gonca Gökalp ALPASLAN).</p> <p><i>Geyik: Biyoloji, Kültür, Koruma</i> kitabı ise 2022 yılında yayımlanmak üzere çalışmalar devam etmektedir (Editörler: Gonca Gökalp ALPASLAN ve Ufuk ÖZDAĞ)</p> <p>(Bu kitap, Merkezimizin 2016 yılında gerçekleştirdiği “Geyik: Biyoloji, Kültür, Koruma” temalı sempozyumunun kitabı olacaktır). Sempozyum üniversitemiz tarafından desteklenmiştir (SBT-2016-9771 sayılı BAP projesi).</p>
Düzenlenen ulusal/uluslararası konferans/sempozyum vb bilimsel etkinlik sayısı ve listesi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Merkezimiz 2015 yılında, “Toprağın Sesi Konferansları” dizisini başlatmıştı. Ancak pandemi nedeniyle 2020 yılı içinde, bu kapsamda etkinlik olmamıştır. 2021 yılında bir çevrimiçi etkinlik olmuştur (Konuşmacı: Prof. Mitchell Thomashow). Etkinliğin posterini için: http://www.topraketigi.hacettepe.edu.tr/etkinlikler.shtml 2. Merkezimiz, Açık Hava Sınıfında, 2019 yılı içinde “Toprak Etiği Söyleşileri” etkinliği başlatmış, bu söyleşilerde öğrenciler konuşmacı olarak yer almıştı. 2020 yılında, pandemi nedeniyle, bu etkinlik gerçekleştirilememiştir. 2019 yılı etkinliklerinin posterini için: http://www.topraketigi.hacettepe.edu.tr/etkinlikler.shtml
Düzenlenen eğitim /kurs /sertifika programı sayısı ve listesi	2020 yılı için bulunmamaktadır.
Yukarıda yer almayan ancak faaliyet olarak belirtilmesi gereken iş ve çalışmaların listesi	Bulunmamaktadır.
Merkezin gelir ve gider durumu	Bulunmamaktadır.
Yıllık Yönetim Kurulu toplantıları sonucu alınan kararlar	<p>Merkezimizin 25 Aralık 2020 tarihli Yönetim Kurulu Toplantısının belgesi ekte sunulmuştur. BKZ. Ek. 7. Yönetim Kurulu Toplantısı</p> <p>Merkezimizin Yönetim Kurulu’ndan ayrılan üyeler Doç. Dr. Duygu Sönmez ve Arş. Gör. Dr. Fatih Mangıt yerine, Prof. Dr. Harun Sönmez (Mühendislik Fakültesi, Uygulamalı Jeoloji Anabilim Dalı) ve Prof. Dr. Meltem Yılmaz (Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü) Merkezimizin Yönetim Kurulu Üyeliğine atanmışlardır. (15.12.2020 tarih ve 38074425-903.99 sayılı yazı).</p>
Merkezin Web sitesinin güncellik durumu	<p>Merkezimizin web sitesi en son 19 Nisan 2021 tarihinde güncellenmiştir.</p> <p>http://www.topraketigi.hacettepe.edu.tr/</p>

--	--

Bölüm 3: Durum Değerlendirmesi ve İleriye dönük planlama

1. Merkezin üniversite tarafından kurum içi ve kurum dışı öne çıkarabileceği en önemli üç faaliyeti

- Açık Hava Sınıfı ve Ekolojik Restorasyon:
Üniversitemiz Beytepe Yerleşkesi içinde yer alan "Açık Hava Sınıfı" için endemik türlerle restorasyon çalışmaları devam edecektir.
- Toprak Etiği Eğitim Projesi:
2021-2022 Bahar döneminde, Merkezimizin "Toprak Etiği Eğitim Projesi" (TEEP) ilk kez uygulanacaktır. Bu uygulamada ilk olarak Hacettepe'li öğrencilere eğitim verilecektir.
- Toprağın Sesi Konferansları
2015 yılında başlatılan "Toprağın Sesi Konferansları" 2021-2022 akademik döneminde de devam edecektir.
(Bkz. <http://www.topraketigi.hacettepe.edu.tr/etkinlikler.shtml>)

2. Merkezin sona eren yıla ait gerçekleştiremediği faaliyetlerinin nedenleri, karşılaşılan engeller

--- Merkezimiz daha önce, 2020 yılı içinde Toprak Etiği Eğitim Projesi (TEEP) başlatmayı hedeflemiştir ancak pandemi nedeniyle bu hedef 2021-2022 akademik yılına kalmıştır.

3. İleriye dönük yapmayı planladıkları:

--Merkezimiz Açık Hava Sınıfı'nın restorasyon işleri için fon arayışı devam etmektedir.

a. Yeni proje önerileri: Kısa bir özet sunulabilir.

Açık Hava Sınıfı ve Ekolojik Restorasyon

Toprak Etiği Uygulama ve Araştırma Merkezi, ülkemiz çapında ilk ve orta öğretim kurumlarına örnek olacak bir "açık hava sınıfı" hazırlamaktadır. Söz konusu "açık hava sınıfı," doğa ile yapıcı bağlantılar kurmanın, doğaya sevgi ve saygı aşılamanın, doğada gözlem yaparak yörenin doğal bitki örtüsünü yerinde gözlemlemenin imkanlarını sunacaktır. Bir pilot proje olarak hazırlanan açık hava sınıfında Ankara'ya özgü ağaç ve bitki türleriyle ekolojik restorasyon yapılmakta, ülkemiz çapında, gelişmiş ülkelerde gözlemlendiği şekliyle, "ekolojik restorasyon" düşüncesinin yaygınlaştırılması hedeflenmektedir.

Toprak Etiği Eğitim Projesi (TEEP)

Sürdürülebilir yaşam için öncelikle yaşadığımız yöre ile kuvvetli bağlar kurmamız gerekir. Bu bağların ne şekillerde kurulacağı konusunda yol haritası çizen öncülerden biri ünlü doğa korumacı, ekolog, yazar ve eğitimci Aldo Leopold'dur (1887-1948). Leopold, gezegenin geleceği için belki de en önemli düşünceyi, "Toprak Etiği" düşüncesini yaratarak insanın yaşadığı topraklara duyması gereken ahlaki sorumluluğu özetlemiştir. Leopold'un çalışmaları, gelecek nesillere sürdürülebilir bir dünya bırakabilmenin anahtarını taşır.

Toprak Etiği düşüncesinin tanımlanması, tartışılması ve hayata geçirilmesi emek isteyen bir süreçtir. Dolayısıyla, bu önemli görevin yerine getirilmesi için ve ülkemizin çeşitli yörelerinde tabandan yayılacak bir hareket için bu düşünceye derinden bağlı uzmanlara/öğretmenlere ihtiyaç bulunmaktadır. Toprak Etiği Uygulama ve Araştırma Merkezi'nin düzenleyeceği Toprak Etiği Eğitim Projesi etkinlikleri, geleceğin Toprak Etiği uzmanlarının eğitimi olup, katılımcılara toprak etiği düşüncesini daha geniş kitlelere nasıl yayacaklarına dair en temel donanımı

vermeyi amaçlamaktadır. Bu program ülkemizde doğa korumanın değeri ve önemi üzerine de bir tartışma başlatıp benzer programların başka kurumlarca da düzenlenmesini teşvik edecektir.

Toprak Etiği Eğitim Projesi için hazırlanan TEEP eğitim materyalleri, projenin 2021-2022 akademik yılında gerçekleştirilecek etkinliğinde ilk kez kullanılacaktır. Öğrenciler, açık arazide verilecek TEEP ile uyumlu dersler yoluyla, doğada incelemelerde bulunarak, diğer katılımcılarla diyalog içinde bulunarak toprak etiği düşüncesini keşfetme fırsatı bulacaklardır. Öğrencilerin toprak etiği düşüncesini kendi yörelerinde nasıl yaygınlaştıracaları konusunda eğitilmeleri bu programın en temel amacıdır.

Toprak Etiği Eğitim Projesi (TEEP) yenilikçi ve interdisipliner bir doğa koruma ve çevre eğitimi projesidir. Bu proje, ilk kez Aldo Leopold Vakfı tarafından ABD Wisconsin’de başlatılmıştır (<http://www.aldoleopold.org/Programs/lep.shtml>). Toprak Etiği Eğitim Proje’si ile Merkezimiz, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı eğitim kurumlarımızın öğrencilerine ekolojik okur yazarlığın temel eğitimini vererek, kolektif anlayışla ekolojik restorasyon düşüncesini, yörelerde tabandan yayılacak bir doğa koruma kültürünü yaygınlaştırmayı hedeflemektedir.

b. Yeni İşbirliği Girişimleri

1. Merkezimizin, Beytepe Yerleşkesinde bulunan Açık Hava Sınıfı’nda gerçekleştirdiği Ankara’ya özgü bitkilerle restorasyonu için Tarım ve Orman Bakanlığı, Orman Genel Müdürlüğü, Ankara Orman Bölge Müdürlüğü ile görüşmeler yapılmış, 2019 yılında hibe edilen bitki/fidanlara ilave olarak 2020 yılında da bitki/fidan hibe edilmiştir.
2. T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı, Gençlik Projeleri Destek Programı 2019 – 1. Özel Çağrı kapsamında, “Toprağımız için El Ele” (proje no: 36843) Çevre Koruma Grubu, Merkezimizle temasa geçerek 2020 yılı için öğrencilerine Toprak Etiği eğitimi verilmesi taleplerini iletmışler, Merkezimiz de bu talebe olumlu yanıt vermişti. Eğitim kapsamında, Düzce’den gelmesi planlanan, MEB Çilimli Anadolu Kalkınma Vakfı Çok Programlı Anadolu Lisesi öğrencilerine Merkezimiz “Açık Hava Sınıfı”nda eğitim verilecekti. Ancak pandemi nedeniyle bu program 2020 yılında gerçekleştirilmemiştir.

c. Etkinlik Planları ve Takvimi

Toprağın Sesi Konferansları

Merkezimiz 2015 yılında “Toprağın Sesi Konferansları” dizisini başlatmış ve 2015, 2016, 2017, 2018 ve 2019 yıllarında bu kapsamda altı etkinlik düzenlemiştir. Merkezimiz pandemi nedeniyle 2020 yılında “Toprağın Sesi Konferansları” dizisini gerçekleştirilememiş ancak 22 Nisan 2021 tarihinde Zoom platformunda 7. etkinliği gerçekleştirmiştir. Bkz. <http://www.topraketigi.hacettepe.edu.tr/etkinlikler.shtml>

d. Yayın Planları

Merkezimiz 2015 ve 2016 yıllarında gerçekleştirilen “Anadolu Turnaları: Biyoloji, Kültür, Koruma” ve “Geyik: Biyoloji, Kültür, Koruma” temalı sempozyumların ardından, iki adet kitabı yayıma hazırlamaktaydı. Bu kitaplardan

--*Anadolu Turnaları: Biyoloji Kültür Koruma* (Editörler, Ufuk Özdağ ve Gonca Gökçalp Alpaslan) 2019 yılı içinde yayımlanmıştır. Kitabın PDF erişimi için bkz.

<http://www.topraketigi.hacettepe.edu.tr/yayinlar.shtml>

--*Geyik: Biyoloji Kültür Koruma* (Editörler, Gonca Gökçalp ALPASLAN ve Ufuk ÖZDAĞ)

halen yayıma hazırlanmaktadır.

- e. **Yıllık bütçe planı: (Özellikle dış kaynaklı proje desteği öngörüsü varsa belirtilmelidir).**
Merkezimizin "Açık Hava Sınıfı" projesinin peyzaj işleri için fon arayışımız sürmektedir.

****Üniversitemiz bünyesinde faaliyet gösteren Uygulama ve Araştırma Merkezleri arasından iş birliği yapabileceğiniz merkezler varsa lütfen isimlerini belirtiniz.**

Biyolojik Çeşitlilik Araştırma ve Uygulama Merkezi (HUBİOM)

Çevre Uygulama ve Araştırma Merkezi

.....